

HÄMÄRÄN LAULU

Menetetty rakkaus

JORUNN JOHANSEN

2

POHJOISET
SAAGAT

 SAGA
EGMONT

Jorunn Johansen

Menetetty rakkaus

Hämärän laulu

2

*Suomentanut Saga Egmont
Editoinut Sanna Michael*

SAGA Egmont

Menetetty rakkaus – Hämärän laulu 2

Translated by Saga Egmont
Edited by Sanna Michael

Original title: *Kjærlighetens smerte*

Original language: Norwegian

Copyright © 2018, 2026 Jorunn Johansen and Saga Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727222707

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser. It is prohibited to perform text and data mining (TDM) of this publication, including for the purposes of training AI technologies, without the prior written permission of the publisher.

This work is republished as a historical document. It contains contemporary use of language.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Vognmagergade 11, 2, 1120 København K, Denmark

Henkilögalleria

Skoglian tila

Elisabeth Berg	Henrikin ja Kristinin tytär
Henrik Berg	maanviljelijä
Kristin Berg	Henrikin vaimo (kuollut)
Elli Lyyti	Elisabethin ja Olan tytär
Henrikke	keittäjä
Mathilde	kotiapulainen
Emilie	navettapiika

Tangenin tila

Ola Hamnes	Victorin ja Kajsan poika
Victor Hamnes	maanviljelijä
Kajsa Hamnes	Victorin vaimo

Sylvia Hamnes	Victorin ja Kajsan tytär
Petter	tallirenki

Muut

Alexander Iversen	nimismies
Ivar Berg	muukalainen
Emil Berg	Ivar Bergin veli
Arnt	Emil Bergin liittolainen
Gaute Jenssen	Kristin Bergin rakastaja (kuollut)
Rouva Vilsen	Kristin Bergin ystävä
Josefine Vilsen	rouva Vilsenin tytär
Niko	suomalainen
Jens Fredriksen	tohtori

Edellinen kirja päättyi näin:

Yhtäkkiä hän huomasi, että äiti käveli hitaasti veteen. Elisabeth oli kauhuissaan. Näytti siltä, että äiti käveli unissaan, sillä hänen vartalonsa oli suora ja jäykkä.

”Äiti? Äiti?” Elisabeth alkoi taas juosta. Kun hän viimein pääsi veden äärelle, hänen äitinsä oli jo kaukana vedessä. Tämä käveli eteenpäin ja muuttui yhä pienemmäksi. Elisabeth seisoi hetken lamaantuneena, mutta sitten häneen tuli liikettä. Hän repi mekkonsa pois ja kahlasi veteen äitinsä perässä. Hän huusi samalla äitiään, mutta tämä ei kuullut häntä.

Elisabeth alkoi uida. Nyt oli kiire. Hänen äitinsä painuisi pian pinnan alle. ”Äiti! Kuuntele minua! Et voi –” Hyvä Jumala, äiti aikoi hukuttautua!

Elisabeth ui henkensä edestä. Kaikkia hänen raajojaan särki, mutta kun hän lopulta pääsi paikkaan, jossa hän oli nähnyt äitinsä vielä hetki sitten, tämä oli kadonnut.

Elisabeth sukelsi veden alle useita kertoja, mutta äitiä ei näkynyt missään. Hän nousi takaisin pintaan, veti syvään henkeä ja

sukelsi jälleen veden alle. Hän yritti nähdä jotakin sameassa vedessä, mutta se oli toivotonta. Joka puolella oli pimeää. Äiti oli poissa!

Elisabeth nousi jälleen pintaan henkeään haukkoen ja yritti epätoivoisesti löytää äitinsä, mutta tätä ei näkynyt.

”Voi luoja! Äiti!” Elisabeth ulvoi. ”Missä sinä olet, äiti?” Hän ei kuitenkaan saanut vastausta. Hän polki vettä, veti syvään henkeä ja painui taas veden alle. Hän jatkoi näin jonkin aikaa ennen kuin ymmärsi, että äiti oli todella poissa.

”Ei, äiti! Ei, miksi teit sen?” hän vaikeroi. ”Oi miksi? En löydä sinua!”

Hän sukelsi taas ajatellen, että äidin täytyi olla jossakin, mutta tilanne oli toivoton. Pinnan alla oli pimeää, ja vesi oli sakeaa.

Elisabeth palasi takaisin pintaan. Kyyneleet valuivat hänen poskiaa pitkin, ja hän ui hitaasti ja nyhyhkyttäen takaisin rantaan.

Hän heittäytyi makuulle rantahiekkaan. ”Äiti! Miksi teit niin? Tämä ei voi olla totta! Tämä on pahaa unta!” hän itki.

Hän nousi istumaan ja katsoi pitkin veden tummaa pintaa. Hän luuli näkevänsä jotakin, mutta ymmärsi pian, että se oli vain hänen mielikuvituksensa tuotosta.

Kyyneleet eivät ottaneet loppuakseen. Elisabeth vapisi kuin haavanlehti. Sitten hän tunsu, kuinka hellä käsi silitti hänen hiuksiaan.

”Hyvästi, tyttöseni. Minulla on nyt kaikki hyvin.”

Elisabeth tuijotti eteensä. Hän oli kuullut äitinsä äänen. Vai oliko sekin ollut hänen mielikuvitustaan?

Hän nousi seisomaan, vaikka hänen koko kehonsa tärisi. Hän tuijotti jälleen tummaa vedenpintaa.

Hänen äitinsä oli hukuttautunut saadakseen rauhan mielel-
leen.

Se oli nyt ohi.

Prologi

Oslo, vuosi 2005

Eline sulki päiväkirjan varovasti ja tuijotti eteensä. Uskomatonta. Hänen isoisoisoäitinsä, jonka hän nyt tiesi olleen nimeltään Kristin Berg, oli hukuttautunut! Se oli niin kauheaa, että hänen sydämeensä sattui. Hän tunsi olonsa kurjaksi, eivätkä poskia pitkin valuvat kyynелеet auttaneet asiaa.

Isoisoäitiparka, Eline ajatteli. Hänen on täytynyt kärsiä suurta tuskaa, koska ei onnistunut pelastamaan äitiään. Mitä se oli tehnyt hänen mielelleen? Oliko tuo tapahtuma tehnyt hänestä kovemman ihmisen? Oliko hän kasvanut yhtäkkiä aikuiseksi? Elinellä ei ollut siitä aavistustakaan, mutta tapahtuneen täytyi olla se suuri tragedia, josta hänen isoisoäitinsä oli puhunut. Kristin oli ollut mieleltään sairas siitä lähtien, kun oli menettänyt pienen Helenensä.

Ainakin niin Eline oli tulkinut lukemaansa. Emil Berg oli ottanut tilan haltuunsa ja hallinnut sitä, kun hänen isoisoäitinsä ja

isoisoisoisänsä Henrik olivat olleet vankeina omassa kodissaan. Jos Elinen isoisoäiti Elisabeth ei olisi pysynyt erossa Ola Hamne-sista, elämänsä rakkaudesta, Emil Berg olisi ampunut Olan. Emil oli kostonhimoinen mies.

Oliko tuo kaikki todella mahdollista? Elinen päässä pyöri lukuisia kysymyksiä hänen luettuaan ensimmäisen isoisoäitinsä monista käsin kirjoitetuista päiväkirjoista. Oliko Emil Berg viimein paljastunut? Oliko isoisoäiti välttynyt menemästä hänen kanssaan naimisiin? Eline vilkaisi yöpöydälle. Seuraava päiväkirja odotti jo vuoroaan. Kirjassa jatkui hänen isoisoäitinsä Elisabethin elämäntarina, mutta hän ei voinut lukea enempää juuri nyt. Oli jo myöhäinen yö. Hänen täytyisi nousta ylös jo kolmen tunnin päästä.

Eline tiesi, ettei hän näkisi unta vaaleasta miehestä noiden muutamien tuntien aikana, ja hän tunsu olonsa hieman pettyneeksi. Hänen päässään oli kuitenkin juuri nyt paljon muita ajatuksia. Ajatuksia, jotka koskivat hänen isoisoäitinsä elämää.

Eline pöyhi tyynyään ja asettui mukavaan makuuasentoon. Hän ei kuitenkaan saanut heti unta, sillä kyyneleet valuivat valtoimenaan, ja hän tunsu lohdutonta surua ajatellessaan kaikkea sitä, mitä hänen isoisoäitinsä oli joutunut kokemaan. Hän kuvitteli, millaista tuskaa Elisabethin oli täytynyt kärsiä, kun tämä oli seisonut Olan edessä ja kertonut miehelle, ettei rakastanut tätä.

Mikä tragedia, Eline ajatteli ennen kuin vaipui lopulta uneen.

Eline oli väsynyt ja uupunut matkatessaan pitkän työpäivän jälkeen vanhainkotiin tapaamaan isoisoäitiään. Hänen sydämensä hakkasi jännityksestä, koska hänellä oli paljon kysymyksiä, joihin hän toivoi saavansa vanhukselta vastauksen.

Hän kiirehti sisään, tervehti ohimennen henkilökuntaa ja

riensi isoisoäitinsä luo, joka istui parhaillaan sängyssään juomassa kahvia. Isoisoäiti ei näyttänyt lainkaan yllättyneeltä nähdessään Elinen saapuvan.

”Se oli kauheaa”, Eline sanoi käheällä äänellä. ”En voi uskoa, mitä olet joutunut kokemaan, isoisoäiti. Yritit pelastaa oman äitisi, mutta et onnistunut...”

”Ai, olet siis jo lukenut ensimmäisen kirjan loppuun. Enpä olisi uskonut.” Vanhus ojensi Elinelle kuppinsa.

Eline otti kupin vastaan ja laski sen pöydälle.

”Kiitos, kultaseni”, vanhus sanoi.

Isoisoäiti näytti tänään väsyneeltä. Silmistä huomasi, että hänellä oli ollut varsin uneton yö, kuten Elinellä itselläänkin. Eikö ryppyisillä kasvoilla näkynytkin kyynelten jälkiä? Oliko isoisoäitikin ajatellut viime yönä Olaa, suurta rakkauttaan?

”Sinä näit äitisi hukkuvan. Kyyneleet vierivät poskilleni, kun suljin kirjan luettuani sen loppuun. Sen on täytynyt olla aivan kamalaa.”

”Totta kai se oli kamalaa. Näen kaiken vieläkin selvästi edessäni ja tunnen sydämessäni, kuinka epätoivoinen olin. Minusta tuntui pitkään siltä, että oli minun syytäni, että hän hukuttautui. Olisiko minun pitänyt nähdä, mitä oli tulossa? Miksi en osoittanut enemmän rakkautta äitiäni kohtaan? Myöhemmin ymmärsin, etten olisi voinut tehdä mitään. Löysin nimittäin kirjeen. Mutta rakas Eline, älä kysele enempää, äläkä ajattele sitä nyt. Olet varmaankin jo ottanut seuraavan kirjan esille?”

Eline nyökkäsi. ”Olen, se odottaa yöpöydälläni.”

”Siinä tapauksessa sinun on jatkettava lukemista. En pysty puhumaan äidistäni, se kaikki tekee vieläkin kipeää. Kaikkien näiden vuosien jälkeen...” Isoisoäiti tuijotti tyhjyyteen. Vanhus oli palannut ajatuksissaan takaisin Røgden-järvelle. Hän varmaan-

kin näki silmiensä edessä, kuinka hänen äitinsä oli astunut veteen. Ne olivat tuskallisia muistoja.

Eline tarttui isoisoäidin käteen ja puristi sitä hellästi. ”Kuinka sinun ja Olan kävi? Eikö hän ollutkin se mies siinä kuvassa, jonka näytit minulle?”

Isoisoäiti kohdisti kirkkaan katseensa Elineen. Tämä ehti erottaa vanhuksen silmissä pienen onnen pilkahduksen ennen kuin valo sammui yhtä nopeasti kuin se oli syttynytkin.

”Hän se oli. Olen rakastanut häntä koko ajan... Rakastin häntä niin paljon. Niin syvästi...”

”Melkein rakastuin häneen itsekin, kun kuvailit häntä päiväkirjassasi. Hänen on täytynyt olla uskomaton mies.”

”En jaksa puhua hänestä, Eline. Sinun on parasta lukea kirjat. Olen jo vanha, ja olen odottanut tätä vuosikausia...”

Oli kuitenkin jotakin, mitä Eline ei ymmärtänyt ja johon hän toivoi saavansa isoisoäidiltään vastauksen. ”Sinulla on kasa kirjeitä ja valokuva hänestä, mutta päiväkirjassa luki, ettet voinut tavata häntä, koska se hirvittävä Emil Berg otti tilan haltuunsa. En voi käsittää, että se oli mahdollista. Kuinka hän oikein onnistui saamaan niin tiukan otteen elämästänne?”

Isoisoäiti huokaisi. ”Ola ja minä kirjoitimme kirjeitä toisillemme. Muuta en halua kertoa sinulle. Sinun on luettava kirjat, kultaseni. Ja Emil...” Vanhus sulki silmänsä, mutta se ei estänyt kyyneleitä valumasta. ”Hän oli julma. Paha... Ja hän ei... Ei, en voi sanoa enempää. Sinun täytyy vain jatkaa lukemista, tyttöseni.”

Eline nyökkäsi. ”Sitten emme puhu enää siitä. Millainen olo sinulla on tänään? Näytät minusta hieman väsyneeltä. Oletko nukkunut huonosti?” Eline istuutui sängyn reunalle.

”Niin, en tahdo saada unta. Minulla on naapuri. Mies. Hän ulvoo ja huutaa joka yö. Aluksi kaikki meni hyvin, ja onnistuin

olemaan välittämättä hänestä. Mutta viime yönä...” Isoisoäiti hui-
taisi kättään. ”Viime yönä hän huusi kuolevansa, koska hänellä oli
kipuja. En tiedä, mikä häntä vaivasi, mutta hoitajat tulivat juos-
ten paikalle. Sitten paikalle taisi tulla myös lääkäri, koska kuulin
vieraan miehen äänen. Voi luoja, miten se mies huusi. Olen jo
pitkään halunnut päästää irti, mutta viime yönä... Viime yönä
ajattelin, etten ole vielä valmis. En, jos se on tuollaista. Niin tus-
kallista. Niin hirvittävän tuskallista.”

”Mutta rakas isoisoäiti. Et saa ajatella noin. Lupaa minulle, et-
tet ajattele noin”, Eline sanoi. ”Tiedätkö, miten tuo mies voi nyt?”

”Kysyin hoitajilta. Hän kuoli varhain tänä aamuna, miesparka.
Nyt hänellä on kuitenkin kaikki hyvin, sillä hän on Herran huo-
massa.”

”Hän siis kuoli? Kuinka surullista.”

Isoisoäiti katsoi Elineä. ”Niitä kipuja minä pelkään, kultaseni.
Kuolema itsessään on vapautus. Polun viimeiset metrit pelottavat
minua.”

Eline puristi vanhuksen kättä. ”En pidä siitä, että puhut kuole-
masta. Sinä elät vielä monta vuotta. Ymmärrän, että ajattelet sitä,
mutta älä anna sen pilata päiviäsi. Voitko luvata sen minulle?”

”No jaa, enpä oikein tiedä. Ajatukset eivät jätä minua rauhaan.
Täällä minulla on aikaa miettiä kaikkea. Itse elämää. Sitä, mikä
minua odottaa. Milloin se tapahtuu? Olen vanha nainen... Hyvin
vanha. Pian se on ohi. Se on sanomattakin selvää.”

Eline ei pitänyt kuulemastaan. Vaikutti melkein siltä, että isoi-
soäiti oli aikeissa luovuttaa. Isoisoäiti, joka oli aina ollut täynnä
elämänhalua ja iloa. Elinen oli yritettävä piristää häntä.

”Ulkona on tänään ihana ilma. Vienkö sinut puutarhaan pyö-
rätuolissa, jotta voit katsella kukkia?” Eline katsoi hymyillen isoi-
soäitiään silmiin.

Hän sai houkuteltua hymyn vanhuksen huulille. ”Veisit minut siis ulos? Enpä oikein tiedä...”

”Sinun täytyy päästä hetkeksi ulos, isoisoäiti. Olet itse sanonut kaipaavasi kesän tuoksua.” Eline toivoi saavansa isoisoäitinsä suostuteltua mukaansa.

”Niin, pieni ulkoilu ei olisi varmaankaan pahitteeksi.”

Eline istui jakkaralla isoisoäitinsä vieressä vanhuksen katsellessa takapihan kukkia. Vanhainkoti oli kodikas, ja sillä oli palkkalistoillaan puutarhuri, joka huolehti siitä, että kukat olivat hyvin hoidettuja. Eline oli nähnyt puutarhurin useita kertoja. Tämä oli jo iäkäs mies, jolla oli lumivalkoiset hiukset.

”Voi, kuinka kaunista! Onpa mukavaa saada raitista ilmaa”, isoisoäiti sanoi iloisesti. Viimeinkin Eline näki pieniä ilon pilkahuksia tämän silmissä.

”Niin, täällä on mukavaa. Kaipaatko metsää?”

Isoisoäiti tuijotti Elineä. ”Kaipaam, joka päivä. Minun ei olisi koskaan pitänyt muuttaa.”

Eline kääntyi vanhusta kohti. ”Miksi muutit Finnskogenista?”

”Siihen oli useita syitä. Sinun on jatkettava lukemista. Löydät vastauksen päiväkirjoista.”

”Hyvä on. Odotan innolla, että voin lukea kirjoja eteenpäin, kun pääsen illalla vuoteeseen, mutta mitä Olalle tapahtui?” Eline ei voinut olla kysymättä, vaikka isoisoäiti olikin sanonut, ettei halunnut puhua miehestä. Hän oli kuitenkin haljeta uteliaisuudesta.

”Voi, hän kuoli monta vuotta sitten. Vain minä olen jäljellä. Että minusta tulikin näin vanha...” Isoisoäiti pudisti päätään ja katseli ympärilleen. ”Voi, tuolla on kauniita ruusuja. Katso noita värejä. Punainen on niin tumma, että se on melkein musta...” Hän pyyhkäisi poskeltaan kyyneleen. ”Ola antoi minulle kerran

tuollaisen ruusun, kun tapasimme kallion takana. Se oli sinä päivänä, kun –” Hän vaikenä kesken lauseen ja suipisti suutaan. ”Haluan palata takaisin huoneeseeni. En jaksa enää, muistoja on aivan liikaa”, hän voihkaisi ja katsoi anovasti Elineen. ”En halua enää olla täällä.” Kuulosti siltä, kuin isisoäiti olisi ollut paniikissa. ”Haluan käydä makuulle!”

Eline hypähti ylös, kun vanhus alkoi itkeä. Näytti melkein siltä, että tämän oli vaikea hengittää. Mitä oikein oli tapahtunut, kun isisoäiti oli saanut punaisen ruusun? Ei ollut vaikea nähdä, että muisto oli varsin kivulias.

”Minä autan sinua, isisoäiti.” Eline tarttui pyörätuoliin ja työnsi vanhan naisen kahvioon, jossa kolme iäkstä rouvaa istui sohvalla juttelemassa. Eline nyökkäsi lähes huomaamattomasti tiskin takana olevalle naiselle heidän kiirehtiessään hissille.

Kun Eline oli lopulta saanut isisoäitinsä vuoteeseen, hän näki, että tämä oli rauhoittunut. Vanhus oli lakannut itkemästä, ja hänen hengityksensä oli rauhallinen.

”Lupaan, etten enää kysele menneisyydestäsi, isisoäiti. Ei kuitenkaan ole mikään ihme, että minulla on kysymyksiä, sillä olenhan lukenut ensimmäisen päiväkirjan. Kysymykset eivät jätä minua rauhaan.”

Isoisoäiti huokaisi. ”Nykyajan nuoret ovat aivan liian kärsimättömiä. Nyt voit lähteä kotiin ja lukea seuraavan kirjan. Olen väsynyt ja minun on nukuttava, mutta kiitos, että veit minut ulos. Johtui siitä pahuksen ruususta, että menin niin pois tolaltani.” Isoisoäiti laski kätensä Elinen poskelle ja katsoi tätä hellästi. ”Näen, että olet väsynyt. Lupaa minulle, ettet lue koko yötä. Teet pitkiä työpäiviä ja tarvitset lepoa. Oletko nähnyt edelleen samoja unia? Et ole maininnut mitään päänsärystäsi tai unistasi.”

”Nukuin viime yönä kolme tuntia, enkä muista nähneeni

unta. Nyt kun otit asian puheeksi, niin päätäni ei tosiaan särje. Se on outoa. En ole edes ajatellut koko asiaa.”

Vanha nainen puhkesi hymyyn. ”Hienoa. Näemme jälleen, kun sinulla on aikaa.”

”Tulen taas huomenna, isoisoäiti. Kuten aina.”

Vanhus venytteli ja haukotteli. ”Nähdään siis huomenna.”

Eline halasi isoisoäitiään ja kiirehti hissille. Hän tiesi, ettei voisi laskea seuraavaa päiväkirjaa käsistään ennen kuin olisi luke-
nut sen loppuun.

Luku 1

Finnskogen, Røgden-järvi, syksy 1920

Elisabeth seiso salongin ikkunan edessä ja katseli tuulessa edestakaisin heiluvia puita. Ulkona riehui myrsky, ja vettä satoi vaakasuoraan. Hän pystyi hädin tuskin erottamaan metsän reunassa kasvavien puiden latvoja, koska harjun päälle oli laskeutunut saakea sumu.

Äidin kuolemasta oli kulunut muutama viikko. Elisabeth oli viimein saanut järvelle apua. Emil Berg ja hänen miehensä olivat etsineet tuntikausia ennen kuin olivat löytäneet Kristinen ruumiin järvestä. Hautajaiset oli vietetty kaikessa hiljaisuudessa, eikä kukaan kyläläisistä ollut vaivautunut esittämään osanottoaan. Elisabeth oli nähnyt rouva Vilsenin seisovan erään toisen haudan luona, mutta tämä ei ollut katsonut häntä kertaakaan silmiin. Tangenin perhe oli pysytellyt poissa, mutta Ola oli onnistunut toimittamaan Elisabethille salaa kirjeen Henrikken avulla. Elisabeth ei ollut kysynyt keittäjältä, kuinka se oli onnistunut. Henrikke oli

*Finnskogenin metsät kuiskivat vaaraa
– koukuttava historiallinen sarja jatkuu*

Elisabeth Berg on loukussa – kätkeäkseen isänsä rikoksen hän on lupautunut vallanhimoisen Emilin puolisoiksi. Valheiden ja juonittelun keskellä Elisabeth kantaa myös toista salaisuutta: hän odottaa Ola-rakkaansa lasta.

Kun Elisabeth kohtaa salaperäisen metsäsuomalaisen Nikon, hänen menneisyytensä arvoitukset alkavat avautua. Onko Elisabeth tarpeeksi vahva vapauttamaan itsensä Emilistä ja kohtamaan totuuden perheestään?

Hämärän laulu on osa Pohjoiset saagat -kirjauniversumia
– koukuttavia historiallisia kirjasarjoja Norjan vuonoilta aina Huippuvuorten revontulien loisteeseen.

Jorunn Johansen on norjalainen kirjailija. Innoituksen Hämärän laulu -sarjaan hän on saanut Etelä-Norjan Finnskogenin jyllhistä maisemista, joissa hän viettää kesänsä.